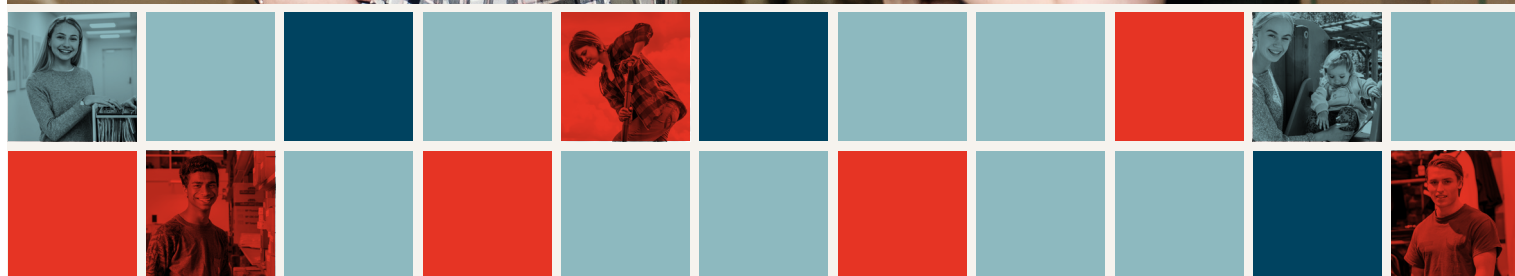




EVALUERINGSRAPPORT FOR JOBPATRULJEN 2017



JOBPATRULJEN
FAGBEVÆGELSEN - VI GØR DIG STÆRKERE!

1.0 RESUMÉ

Jobpatruljen er en oplysningskampagne, som hver sommer er ude at møde de 13-17-årige på deres fritidsjobs og tale om løn, arbejdsforhold og rettigheder på arbejdsmarkedet.

I år talte Jobpatruljen med 2.950 unge. Det giver et unikt indblik i fritidsjobbernes forhold på det danske arbejdsmarked.

Resultaterne viser, at forholdene for unge på arbejdsmarkedet ikke er så gode, som de burde være.

Kun 7,6 % af fritidsjobberne har ansættelsesforhold, hvor alle love og regler bliver overholdt. Med andre ord oplever 92,4 % problemer i deres ansættelsesforhold.

Flere forhold er forbedrede. Færre unge end tidligere mangler pauser, færre kommer til skade på arbejdet, og lønnen er stigende. **Se de samlede resultater i denne rapport.**

For spørgsmål om rapporten og Jobpatruljens arbejde, kontakt Jobpatruljekonsulent, Jon Henningsen på 2362 6066 eller jobpatruljen@jobpatruljen.dk.

1.1 OM JOBPATRULJEN

Jobpatruljen er en oplysningskampagne, der skal styrke arbejdsforholdene for 13-17-årige på deres fritidsjob.

Hver sommer besøger Jobpatruljen virksomheder i hele landet. Vi oplyser arbejdsgivere og fritidsjobbere om, hvilke love og regler der gælder, når unge under 18 år har et arbejde. Jobpatruljen søger at nå ud i hele landet – både til større byer med høj koncentration af fritidsjobbere og mere tyndt befolkede områder.

Hele året vejleder Jobpatruljen børn og unge, forældre, arbejdsgivere og lærere via en brevkasse på www.jobpatruljen.dk og hotlinen 8024 1010.

Jobpatruljen varetages af fagforeningerne 3F og HK med støtte fra en bred række af fagforeninger under LO.

Jobpatruljen er drevet af frivillige kræfter. Det er et mål for Jobpatruljen at favne bredt blandt alle frivillige med faglig interesse. Takket være korpset af dygtige frivillige kommer Jobpatruljen ud i alle afkroge af landet med budskaberne. Alle, der har en interesse i at give de unge en god start på arbejdslivet, er velkomne i Jobpatruljen.

Læs mere om Jobpatruljen og love og regler for fritidsjobbere på www.jobpatruljen.dk



2.0

RESULTATER FOR HELE DANMARK

Samlet set har Jobpatruljen på årets patrulje snakket med 2.950 fritidsjobbere. Det er ca. 250 færre end i 2016, hvor Jobpatruljen gennemførte interviews med 3.191 fritidsjobbere. Denne rapport er baseret på de 2.914 interviews, der gav konsistente data.

I alt skønner vi, at Jobpatruljen i år har besøgt ca. 10.000 virksomheder i hele Danmark.

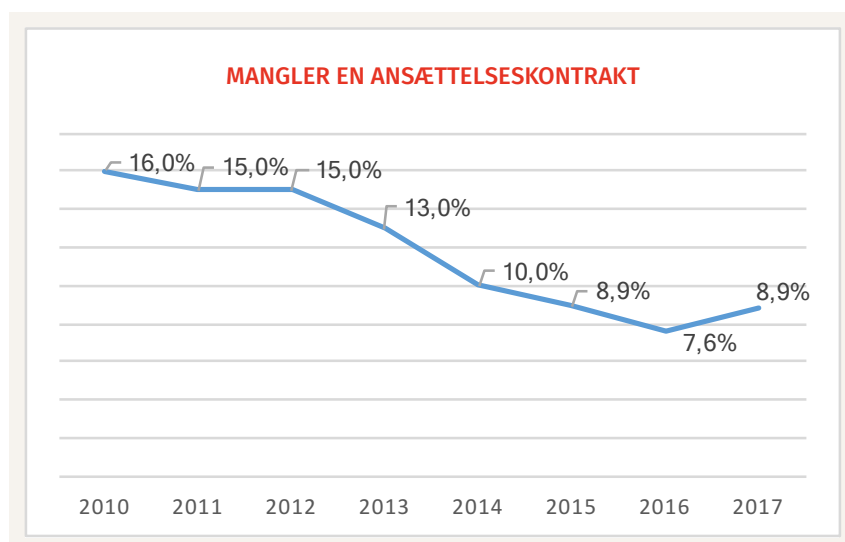
Figur 1: Oversigt over antal interviews fordelt på afdelinger.

	Interviews
Hovedstaden inkl. Nordsjælland og Bornholm	646
Sjælland inkl. Lolland og Falster	568
Fyn inkl. Fredericia	451
Syddjylland	147
Midt- og Vestjylland	233
Østjylland	449
Nordjylland	456
Total	2.950

2.1 ANSÆTTELSE

91,1 % af de adspurgte unge har en ansættelseskontrakt. Dermed kan vi konstatere, at den positive udvikling, vi ellers har set over de sidste mange år, desværre vender med resultaterne fra Jobpatruljen anno 2017.

I år er det således 8,9 % af de adspurgte, der ikke har fået en kontrakt af deres arbejdsgiver. Ifølge loven har man krav på en ansættelseskontrakt, når man har en ugentlig arbejdstid på mere end 8 timer og har været ansat i mere end en måned.

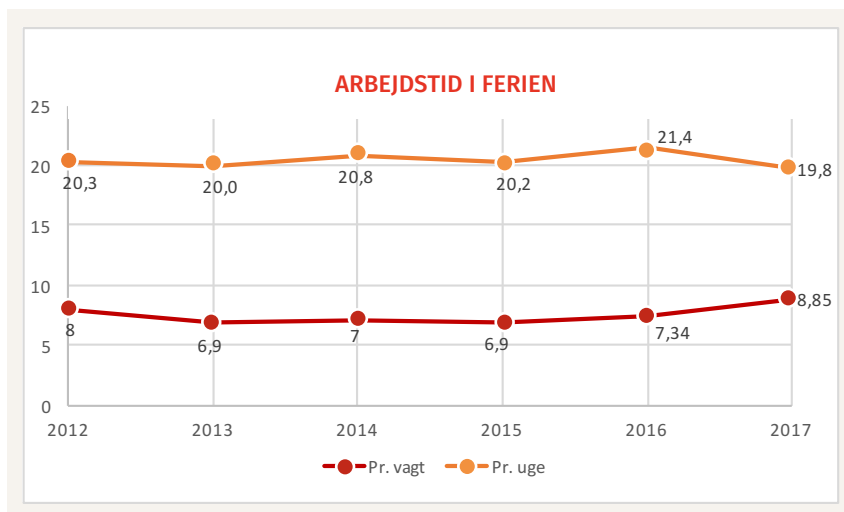


Figur 2: Udviklingen i antallet af unge, som mangler en ansættelseskontrakt.

2.2 ARBEJDSTID

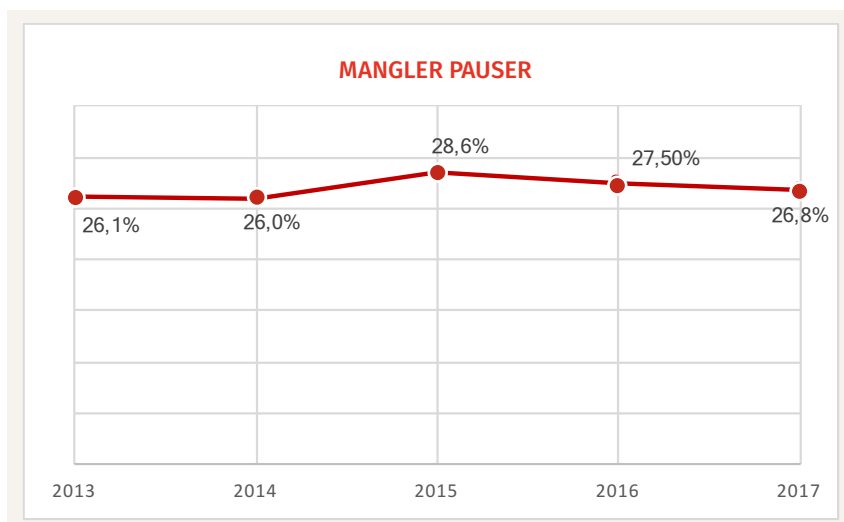
I gennemsnit arbejder unge 8,85 timer pr. vagt og 19,8 timer om ugen i ferien. Det er en stigning på over en time i den gennemsnitlige vagts længde i forhold til sidste år. Faktisk er stigningen så markant, at gennemsnittet nu ligger over det antal timer, loven tillader en ung under 18 år at arbejde pr. vagt. Lovgivningen fastsætter således, at unge under 18 år maksimalt må arbejde 8 timer om dagen. Til sammenligning er den gennemsnitlige længde på en arbejdsuge faldet til 19,8 timer, hvilket ligger inden for de fastsatte rammer i lovgivningen.

En forklaring på, at den gennemsnitlige længde på unges vagter i ferierne er steget, kan være, at vi desværre fortsat oplever tilfælde, hvor de unge arbejder helt op mod 16 timer pr. vagt. Dermed arbejder nogle unge altså dobbelt så mange timer pr. vagt, som loven tillader.



Figur 3: Udviklingen i unges arbejdstider.

Samtidig ser vi stadigvæk et højt niveau i andelen af unge, som giver udtryk for, at de ikke får den pause, de har krav på. Hele 26,8 % af de unge har efter 4,5 timers arbejde mindre end 30 minutters pause eller i nogle tilfælde slet ingen. Det er et fald i forhold til sidste år, men dog stadig et højt niveau. Lovgivningen giver ellers de unge retten til 30 minutters pause, hvis arbejdsdagen overstiger 4,5 timer.

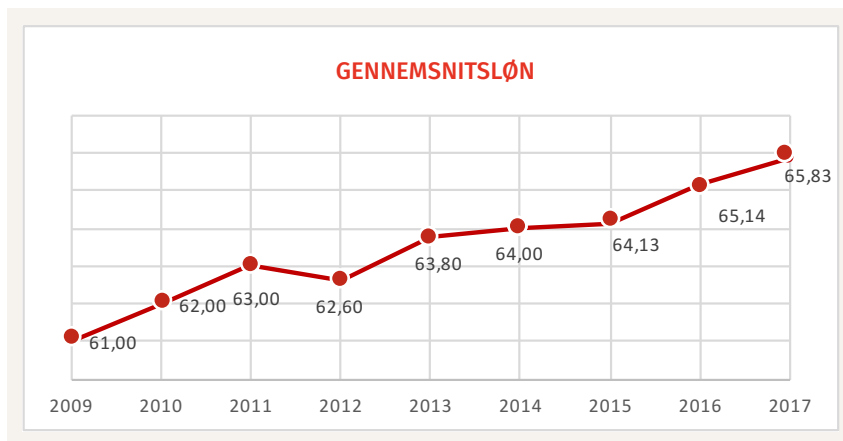


Figur 4: Udviklingen i unges mangel på pauser.



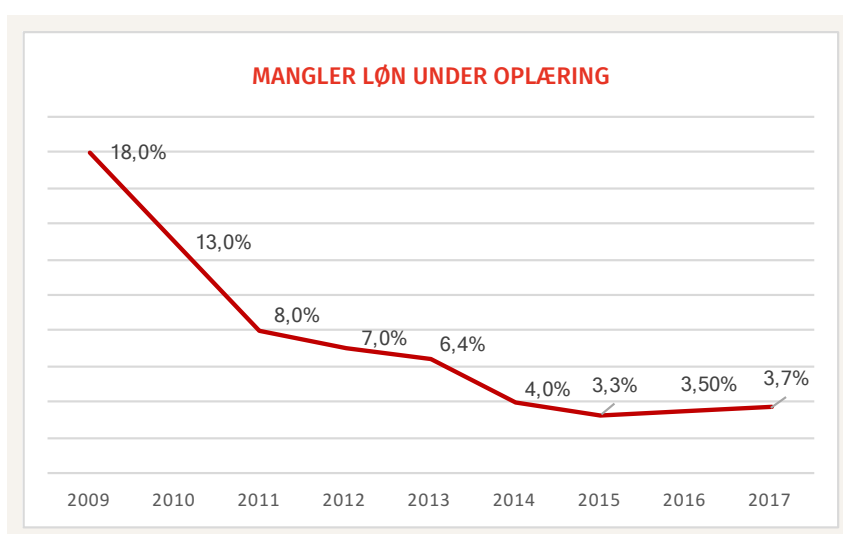
2.3 LØN

Årets sommerkampagne bekræfter en tendens til, at der er en mindre stigning i gennemsnitslønnen. Således får fritidsjobbere anno 2017 i gennemsnit 65,83 kr. i timen på deres fritidsjob. Det er en procentmæssig lønstigning på lige over 1 %. Mellem Jobpatruljens sommerkampagner i 2016 og 2017 har inflationen i Danmark ifølge www.inflation.eu ligget på 1,49 %. Dermed kan det konkluderes, at den procentmæssige stigning i fritidsjobbernes løn fra 2016 til 2017 har været mindre end inflationen i samme periode. Der er således tale om en real-lønsnedgang for de adspurgte.



Figur 5: Udviklingen i unges timeløn.

De fleste unge har været ansat på prøve eller er under oplæring. Af dem mangler 3,7 % at få løn i oplæringsperioden. Dermed er tallet stadig lavt – dog ikke faldende, som det ellers var i flere år. Stigningen på 0,2 procentpoint, som vi har set i år, ligger dog inden for den statiske sandsynlighed. De næste års rapporter vil vise, om tendensen fortsætter.

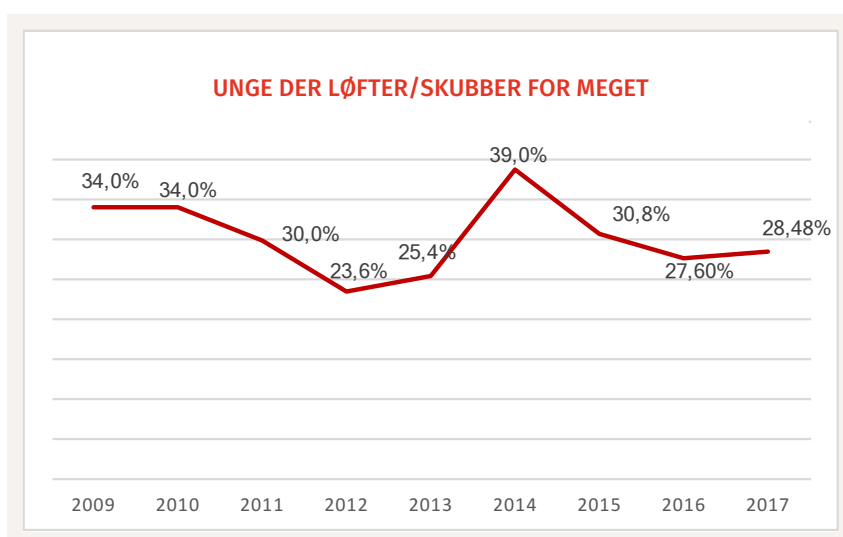


Figur 6: Udviklingen i antallet af unge, der mangler løn under oplæring.

2.4 ARBEJDSMILJØ

I år har vi set en stigning i antallet af unge, som løfter eller skubber for meget.

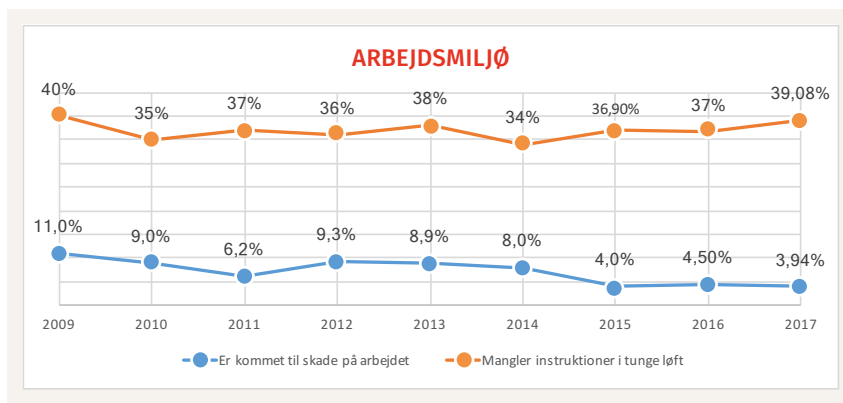
Der er fra 2016 til 2017 sket en stigning på næsten 0,9 procentpoint i antallet af unge, som løfter mere end de tilladte 12 kg eller skubber mere end 250 kg. Det meget store fald fra 2014 til 2015 er delvist et udtryk for den målrettede kampagne, der blev kørt over for supermarkedsansatte i 2014. Det har heldigvis betydet færre respondenter, der beretter om overtrædelse af reglerne.



Figur 7: Udviklingen i antallet af unge, der løfter eller skubber for meget.

2.5 ARBEJDSKADER

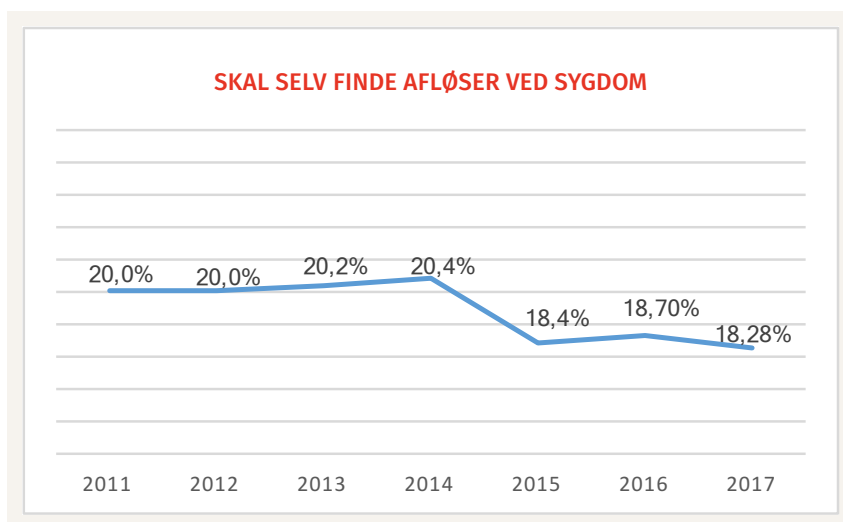
Vi finder i 2017 en stigning i antallet af unge, som mangler instruktioner i, hvordan de kan undgå arbejdsskader – på trods af, at arbejdsgivere har pligt til at oplyse om det. Dette er derfor et indsatsområde, man gavnligt kunne beskæftige sig med for at mindske andelen af arbejdsskader blandt unge. På trods af stigningen i antallet af unge, der ikke bliver instrueret i tunge løft, ser vi heldigvis et knæk i kurven over unge, der kommer til skade på arbejdet. Dermed fortsætter den svage stigning fra 2015-2016 ikke, og niveauet er det laveste, Jobpatruljen har målt siden 2009.



Figur 8: Udviklingen i antallet af arbejdsskader blandt unge.

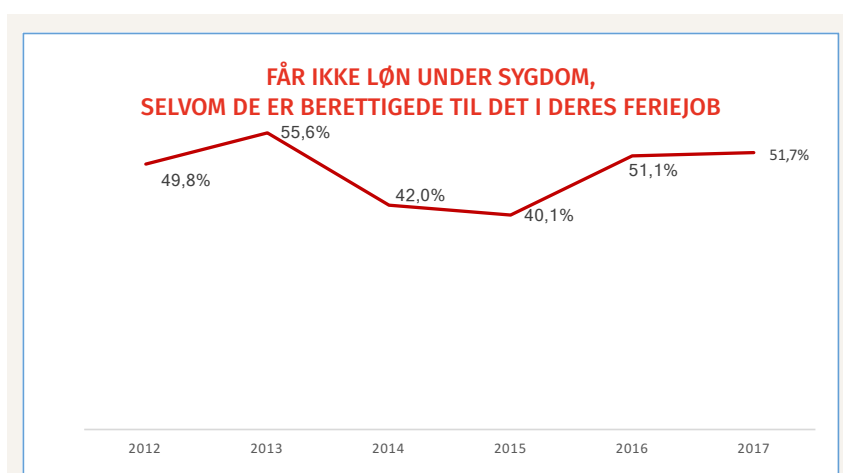
2.6 SYGDOM

I år har vi set et mindre fald i antallet af unge, der selv skal finde en afløser ved sygdom. Således er det nu 18,28 % af de unge, som selv skal finde en afløser, når de er syge. Selvom 2017-tallet er det laveste, Jobpatruljen har målt siden 2011, er det desværre stadig alt for mange. Det er ikke acceptabelt, at unge selv skal ringe til deres kollegaer for at få byttet en vagt, når de er syge. Derudover kan det nævnes, at de unge teknisk set frasiger sig muligheden for at få løn under sygdom, når de selv bytter vagten.



Figur 9: Udviklingen i antallet af unge, som selv skal finde afløser ved sygdom.

I 2016 så vi en kraftig stigning i andelen af unge, der ikke modtager løn under sygdom, selvom de er berettiget til det. Desværre vender tendensen ikke i 2017 – tværtimod ser vi endnu en gang en lille stigning i andelen af unge, der ikke modtager den løn, de har ret til. Funktionærlovens bestemmelser på området blev omgået i 51,7 % af tilfældene. Det er ikke alle unge, der har ret til løn under sygdom. Man kan opnå retten til løn under sygdom, hvis man lever op til nogle særlige bestemmelser i Funktionærloven, eller hvis det er skrevet i ansættelseskontrakten. Den vigtigste regel, man skal leve op til for at have ret til løn under sygdom er, at man skal have arbejdet mere end 74 timer over de seneste 8 uger.



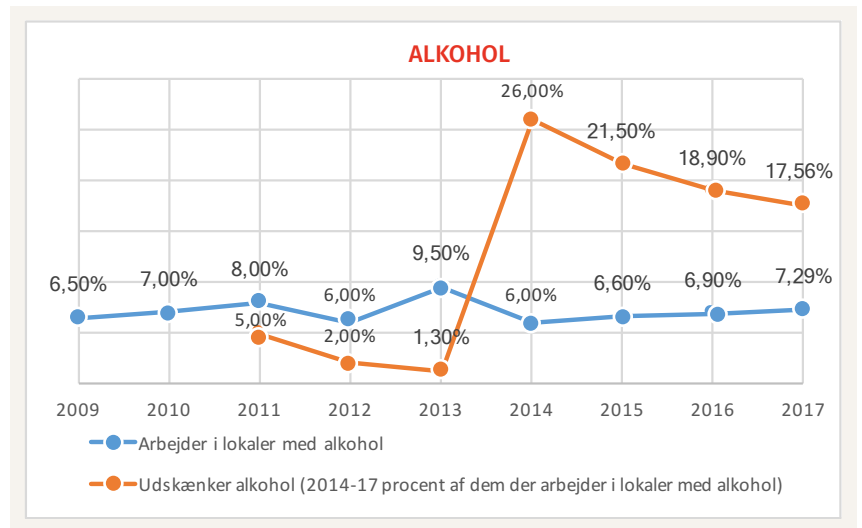
Figur 10: Udviklingen i antallet af unge, der ikke får løn under sygdom, selvom de er berettigede til det.

2.7 ALKOHOL

Pr. 1. juli 2017 var det ikke længere ulovligt for unge under 18 år at arbejde i lokaler, hvor der udskænkes alkohol – det har det ellers været hidtil. Den nye lovgivning giver ligeledes de unge helt ned til 15 år muligheden for at servere alkohol i forbindelse med deres arbejde. I Jobpatruljen og hos en stor del af vores samarbejdspartnere har der været stor modstand mod den nye restaurationslov, bl.a. på grund af en frygt for øget chikane af de unge. Af samme grund fortsætter Jobpatruljen med at spørge ind til området i vores sommerkampagne for at holde os opdateret på området og de konsekvenser, lovændringen måtte medføre.

De tal, vi finder i år, viser ikke umiddelbart nogen tendens til, at virksomhederne endnu har taget den nye lovgivning til sig. Faktisk ser vi et fald i antallet af unge, der udskænker alkohol.

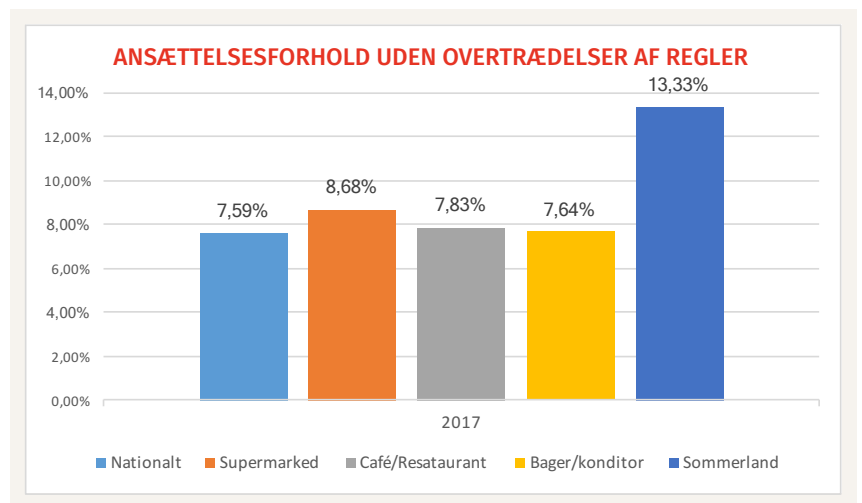
Figur 11: Udviklingen i antallet af unge, der arbejder med eller omkring alkohol. Bemærk, at vi i 2014-2017 har ændret måden, vi beregner andelen af unge, som selv udskænker alkohol. Nu udregner vi tallene ud fra, hvor stor en del af de unge, der arbejder i lokaler med alkoholudskænkning, der har svaret ja til, at de selv udskænker alkohol.



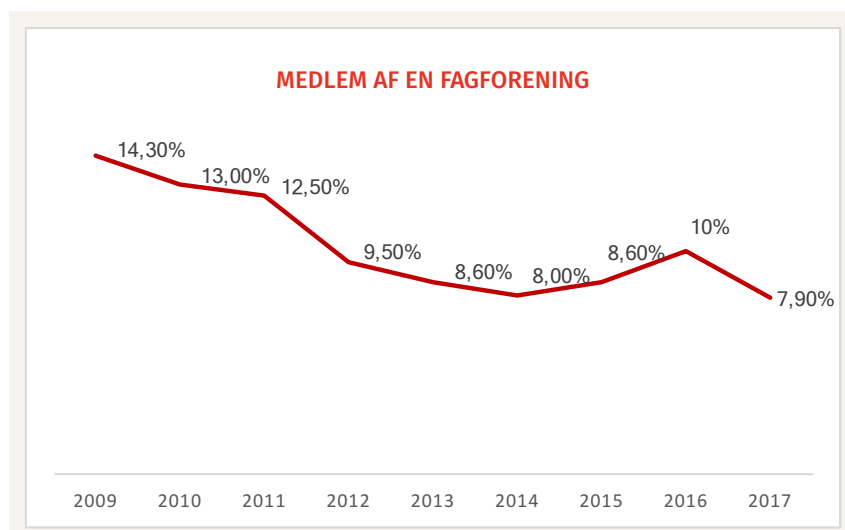
2.8 UNGES KENDSKAB OG FAGFORENINGSMEDLEMSKAB

Ved hele 92,4 % af årets besøg, hvor vi talte med en fritidsjobber, blev det vurderet, at der var en eller flere problemer i ansættelsesforholdet. Ergo er det altså kun 7,6 % af de unge, vi har talt med i år, som har en ansættelse uden overtrædelser af en eller flere regler. Der, hvor det ser værst ud, er hos bager/konditorbranchen. Der kan derudover argumenteres for, at større virksomheder har en lille men dog bedre grad af ansættelser uden overtrædelser af reglerne. Mange af de overtrædelser, vi registrerer, er mindre overtrædelser. Det kan f.eks. være, at en ung, der går i 9. klasse, arbejder 3 timer på en hverdag (1 time mere end det tilladte), at en ung en gang har løftet en kasse tungere end de tilladte 12 kg. eller lignende. Det er dermed ikke alle 92,4 %, der indeholder grove overtrædelser som alkohol, kemikalier og farlige maskiner.

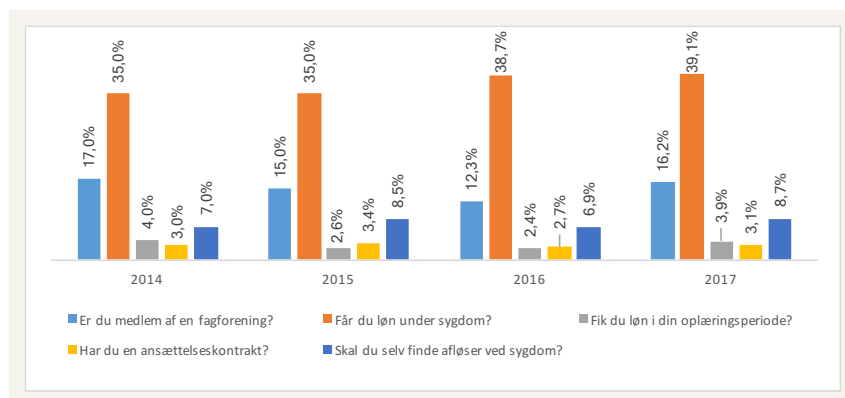
Figur 12: Udvikling i antallet af ansættelsesforhold uden overtrædelse af regler.



Figur 13: Udviklingen af unge, der er medlem af en fagforening.



Figur 14: Udviklingen i antallet af unge, som svarer "ved ikke" til spørgsmål om deres rettigheder på arbejdsmarkedet.



3.0 BRANCHESAMMENLIGNINGER

Langt de fleste fritidsjobbere er ansat inden for de samme brancher.

- Supermarkeder og købmænd
- Caféer og restauranter
- Bagerier og konditorier
- Sommerlande og turistattraktioner

I disse brancher er langt de fleste af de fritidsjobbere, som Jobpatruljen snakker med, ansat. Særligt supermarkeder og købmænd

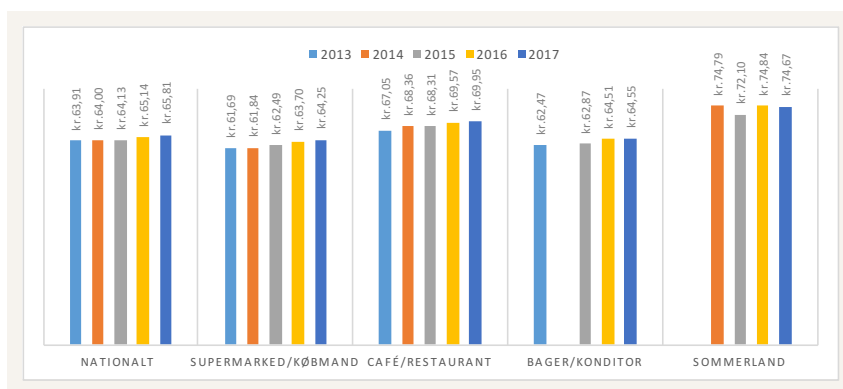
udgør en stor andel. Her arbejder mere end 40 % af de unge, som Jobpatruljen har interviewet i 2017.

For at give et nuanceret billede af fritidsjobbernes arbejdsforhold, måler vi specifikt på hver branche.

Vi har valgt ikke at beregne specifikke data inden for brancher som lager, bank eller kontor ud fra den vurdering, at datagrundlaget er for småt.

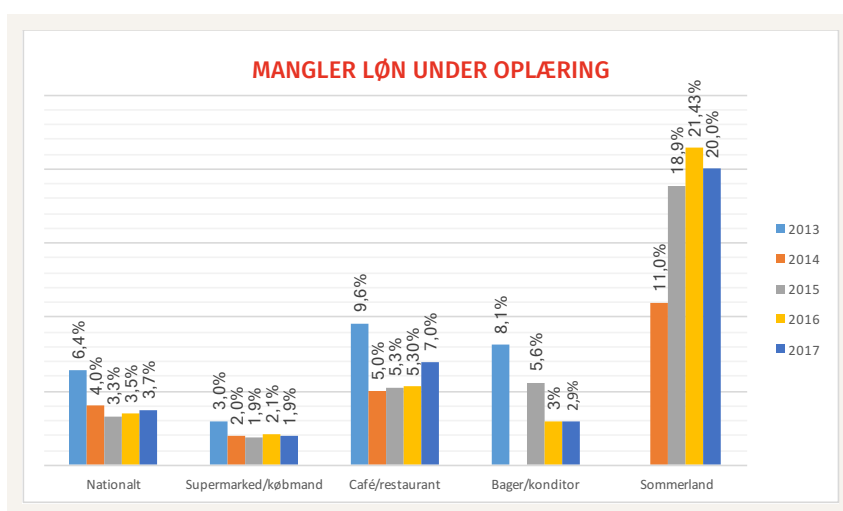
3.1 LØN

De seneste år, hvor Jobpatruljen har registreret gennemsnitslønnen i de specifikke brancher, har lønniveauet for de unge været støt stigende. Sommerlandene er stadig den branche, hvor Jobpatruljen har registreret den højeste gennemsnitsløn, men i år er gennemsnitslønnen for unge ansat i sommerlande faldet en anelse i forhold til 2016. På trods af den højere løn er det væsentligt at huske på, at sommerlandene stadig har problematiske forhold på en række områder som løn under sygdom og manglende instruktioner i at undgå arbejdsskader



Figur 15: Udviklingen i gennemsnitslønnen for unge, på brancher.

Figur 16 viser andelen af unge, som mangler løn under oplæring, fordelt på brancher. Der har i løbet af de seneste år været flere sager i medierne med fokus på netop dette. Det kan være sager som disse, der gør, at vi stadig ser et forholdsvis lavt niveau af overtrædelser på dette område. I flere brancher ligner 2017-niveauet meget det, Jobpatruljen målte i 2016. Det er dog værd at nævne, at Jobpatruljens resultater for 2017 viser, at den stigende kurve for manglende løn under oplæring i sommerlandene i år er knækket i en positiv retning for de unge ansatte. Samtidig finder vi en mindre stigning af unge, der mangler løn under oplæring på café- og restaurationsområdet.

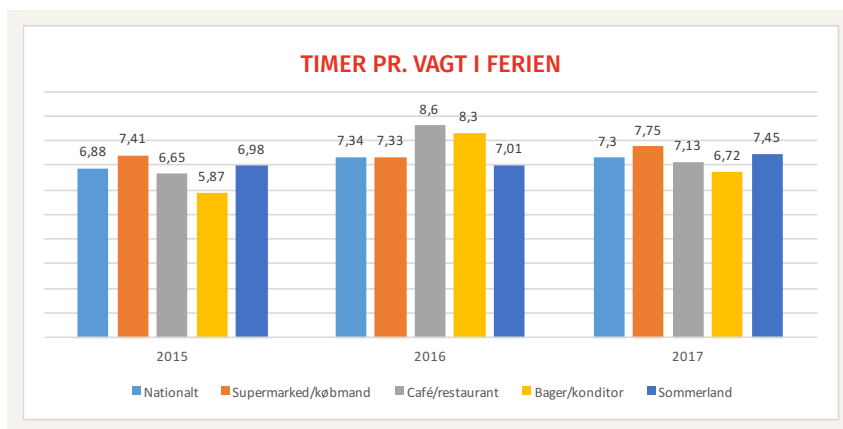


Figur 16: Udviklingen i antallet af unge, som mangler løn under oplæring, fordelt på brancher.

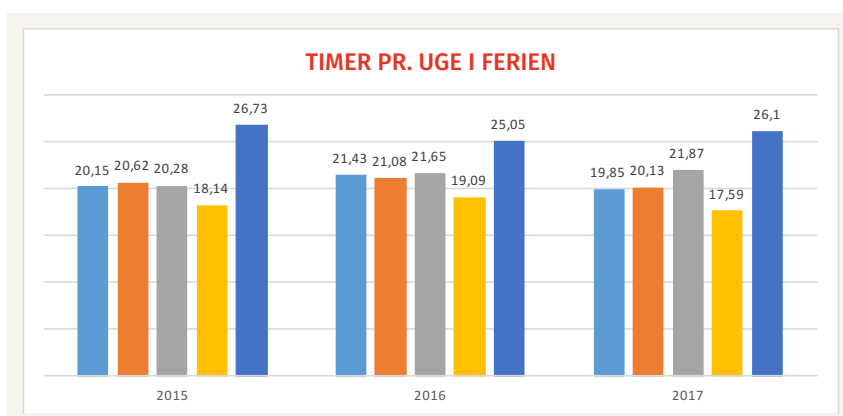
3.2 ARBEJDS- OG HVILETID

I arbejdsmiljøloven er der vedtaget bestemmelser for, hvor meget unge under 18 år må arbejde, samt hvor meget pause de har ret til. De følgende figurer giver et indblik i de unges arbejdstid i ferien.

Figur 17: Gennemsnittet af unges arbejdstid pr. vagt i ferieperioder, fordelt på brancher.



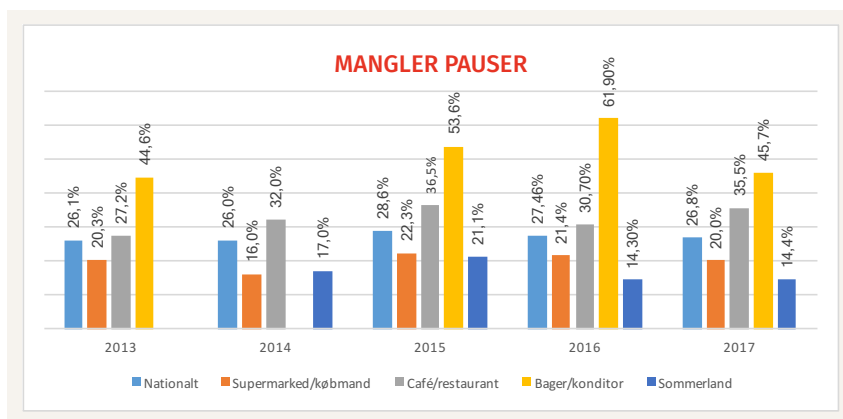
Figur 18: Gennemsnittet af unges arbejdstid pr. uge i ferieperioder, fordelt på brancher.



I figur 19 kan man se andelen af unge, som mangler pauser, fordelt på brancher. Når man er under 18 år, har man ret til 30 minutters pause efter 4,5 timers arbejde. De unge er i undersøgelsen blevet spurgt, om de har fået denne pause ved mere end 4,5 timers arbejde.

Af figuren fremgår en generel tendens til, at bagerier har svært ved eller ikke vil overholde denne regel. Dette mener vi kan hænge sammen med, at bagerier oftest er små virksomheder med 2-3 medarbejdere på arbejde ad gangen. Heldigvis for de unge viser Jobpatruljens resultater for 2017, at manglen på pauser i bager- og konditorbranchen er den laveste siden 2013.

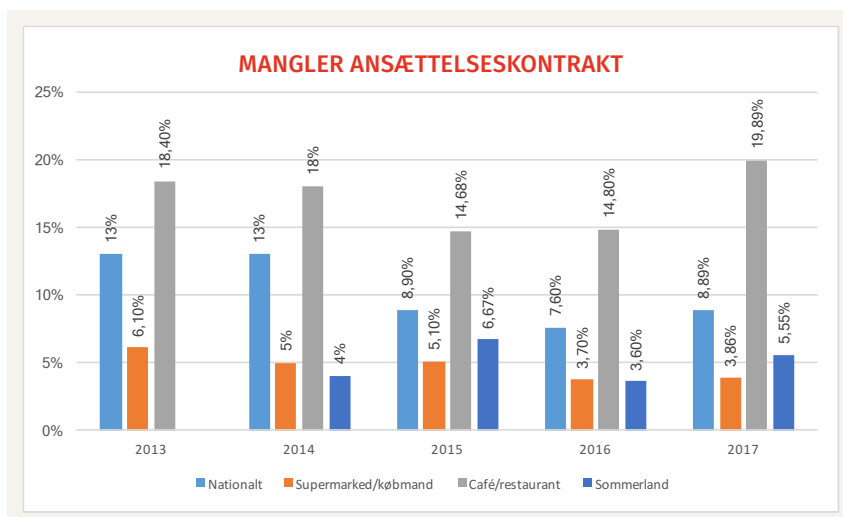
Figur 19: Andelen af unge, som mangler pauser, fordelt på brancher.



3.3 ANSÆTTELSESKONTRAKT

Af figur 20 fremgår det, at der er store forskelle mellem brancherne på, hvor gode man er til at lave en kontrakt med fritidsjobberne. I butiksbranchen mangler kun 3,9 % en ansættelseskontrakt, mens hele 19,89 % i café og restauranter mangler en kontrakt.

Figur 20: Udviklingen i andelen af unge, der mangler en ansættelseskontrakt, fordelt på brancher.



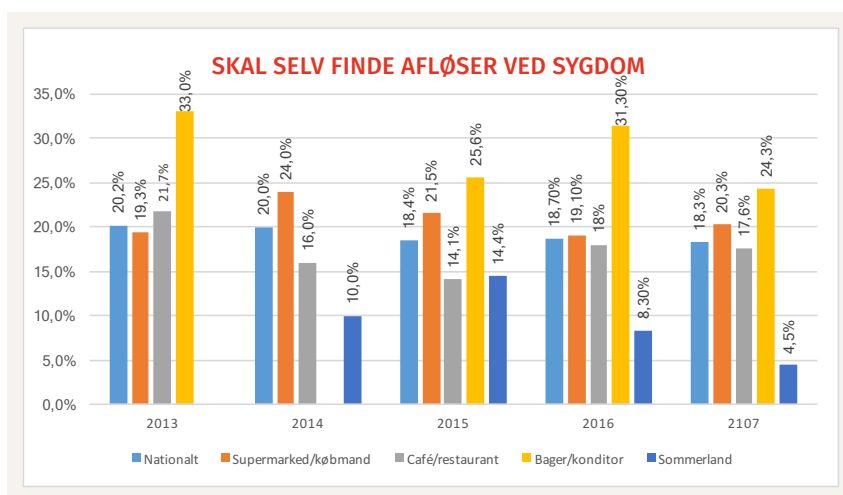
Når man er ansat i et fritids- eller feriejob, har man først krav på en kontrakt, når man har været ansat i mere end 1 måned og har en ugentlig arbejdstid på mere end 8 timer. Det er altså ikke alle unge, der ifølge loven har krav på en kontrakt. Alligevel anbefaler vi i Jobpatruljen altid, at man får en kontrakt – så kan der nemlig ikke skabes tvivl om de aftaler, der er indgået om ansættelsesforholdet. På Jobpatruljens hjemmeside, www.jobpatruljen.dk, kan man downloade en skabelon til en standardkontrakt.

3.4 SYGDOM

Rigtig mange unge har problemer på jobbet, når snakken falder på sygdom. De kommende figurer illustrerer forholdene for unge omkring sygdom.

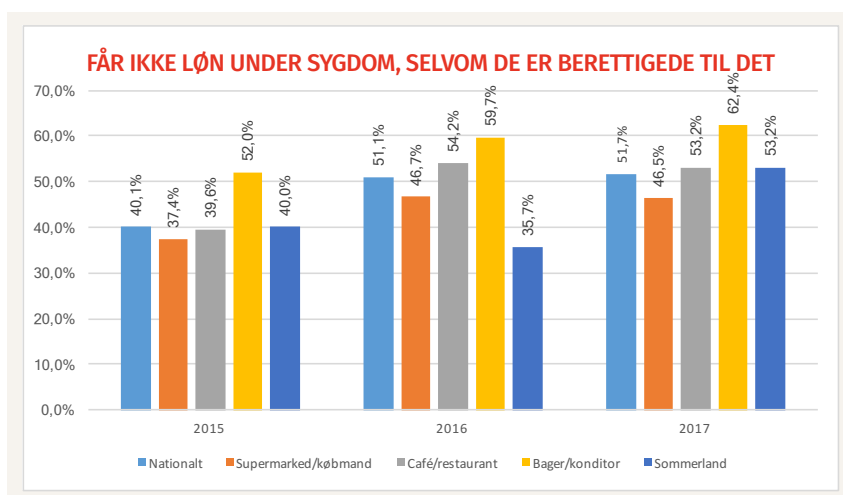
Andelen af unge, der selv skal finde afløser ved sygdom, er generelt faldet siden 2013. Årets tal ligger så tæt på sidste års resultat, at vi vurderer tallet som statistisk uforandret. Det er dog stadig tydeligt, at rigtig mange unge fortsat bliver stillet over for et krav om selv at finde afløser ved sygdom, på trods af, at dette er ulovligt.

Figur 21: Udviklingen i antallet af unge, der selv skal finde en afløser ved sygdom, fordelt på brancher.



I 2016 så vi en markant stigning i andelen af unge, som bliver snydt for løn under sygdom. Både stigningen i brancherne supermarked/købmand og café/restaurant er væsentlige, fordi det hovedsageligt er disse to brancher, der ansætter unge fritidsjobbere. I 2017 ser vi desværre et niveau, der matcher stigningen, som Jobpatruljen kunne rapportere om i 2016. Mest bemærkelsesværdigt er det dog, at andelen af unge ansat i sommerlande, som ikke modtager deres berettigede løn under sygdom, stiger med svimlende 17,5 procentpoint.

Figur 22: Udviklingen i antallet af unge, der ikke får løn under sygdom, selv om de er berettigede til det, fordelt på brancher.

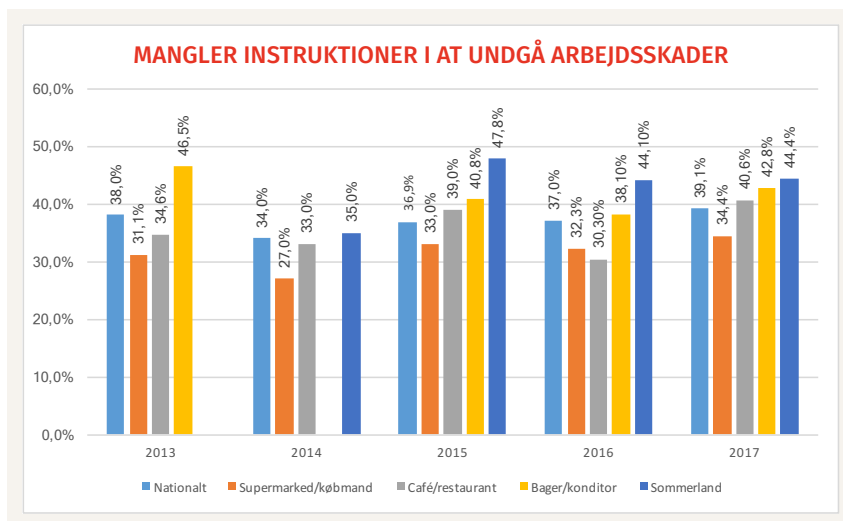


3.5 ARBEJDSKADER

De følgende figurer giver et overblik over forholdene for de unge på arbejdsmarkedet, når det kommer til arbejdsskader.

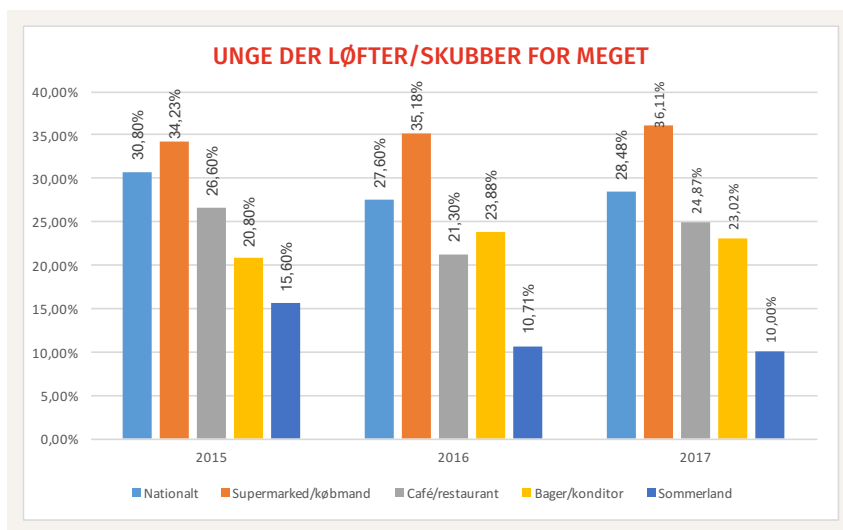
Figur 23 viser et niveau for 2017, der minder meget om det, vi også fandt i 2016 for manglende instruktioner i at undgå arbejdsskader. Den væsentligste stigning fra 2016-2017 er inden for café- og restaurationsområdet med 10,3 procentpoint. I de resterende brancher finder vi også små stigninger over hele linjen.

Figur 23: Udviklingen i antallet af unge, der mangler instruktioner i at undgå arbejdsskader, fordelt på brancher.

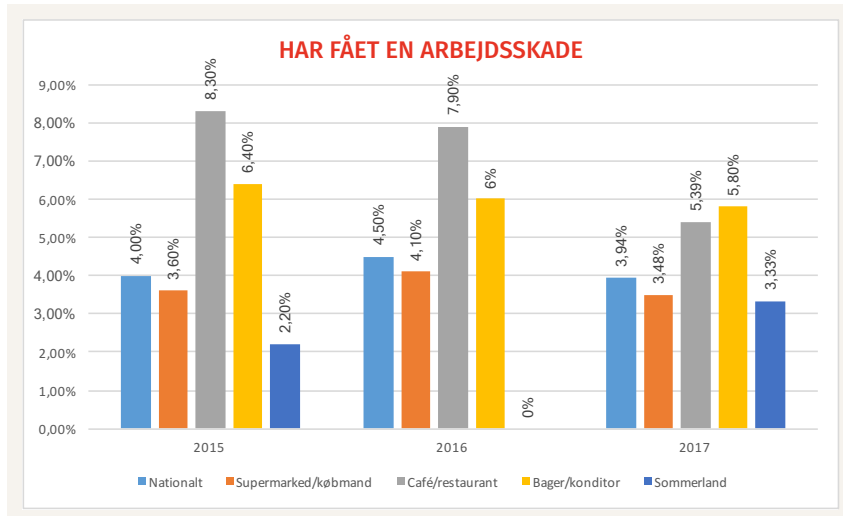


Vi har i 2017 set en national stigning i antallet af unge, som løfter og skubber for meget. Denne stigning er dog heldigvis ikke afspejlet i antallet af unge, der har fået en arbejdsskade, hvor vi ser et mindre fald på det nationale niveau. Figur 25 viser et lille fald i de tre af brancherne, mens Jobpatruljen i 2017 finder, at 3,33 % af unge ansat i sommerlande har fået en arbejdsskade – det er 3,33 procentpoint flere end i 2016, hvor Jobpatruljen ikke registrerede en eneste ung, der havde haft en arbejdsskade i sommerlandene.

Figur 24: Udviklingen i antallet af unge, der løfter eller skubber for meget, fordelt på brancher.



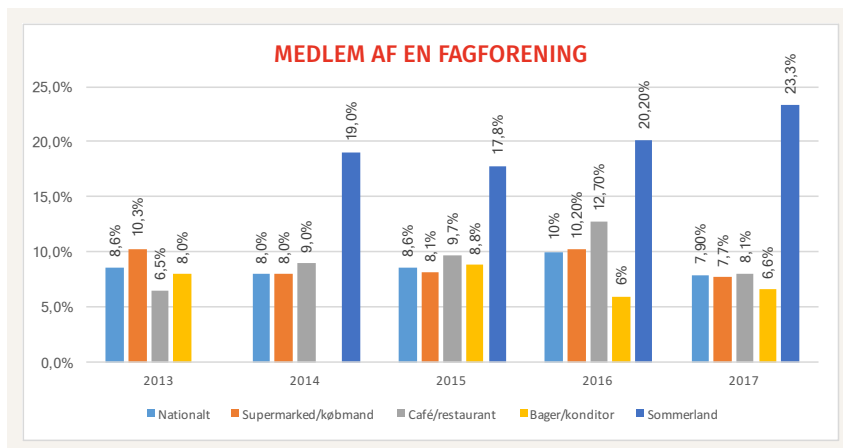
Figur 25: Udviklingen i antallet af unge, der har fået en arbejdsskade, fordelt på brancher.



3.6 FAGFORENINGS- MEDLEMSKAB

Tallene for 2017 viser desværre et generelt fald i antallet af unge, der er medlem af en fagforening, i forhold til 2016. Fordelt over brancher ser vi et fald i antallet af medlemmer inden for både supermarked/købmand og café/restaurant – det mest markante fald er på café- og restaurationsområdet med 4,6 procentpoint. Omvendt ser vi en stigning inden for brancherne bager/konditor og sommerland – den mest markante stigning i sommerlandene på 2,9 procentpoint.

Tallene er et udtryk for, at de faglige fællesskaber sagtens kan blive bedre til at fortælle de unge, hvorfor det er vigtigt at være medlem af en fagforening. Sammenholder man antallet af unge, der er medlem af en fagforening, med antallet af unge, som oplever at regler og love ikke bliver overholdt på deres arbejdspladser, må man konstatere, at der fortsat er et stort behov for at fortælle de unge om vigtigheden i at være organiseret i en fagforening.



Figur 26: Udviklingen i antallet af unge, der er medlem af en fagforening, fordelt på brancher.



4.0

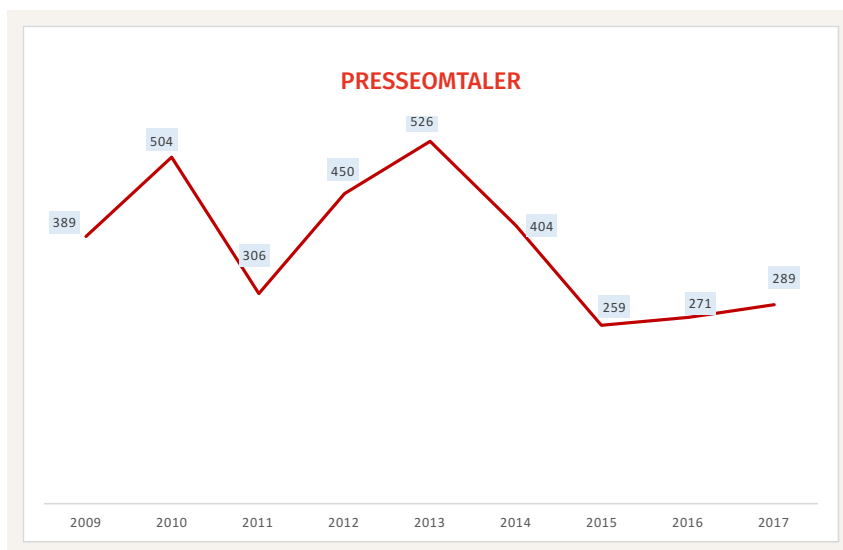
JOBPATRULJENS ØVRIGE KAMPAGNEINDSATSER



4.1 PRESSE

Jobpatruljens indsats bliver hvert år omtalt i både lokale og nationale medier. Afdelinger og koordinators står for den lokale pressekontakt, mens den centrale koordinator står for den nationale pressekontakt.

Jobpatruljen er taknemmelig for al den omtale, kampagnen kan få. Vi får vitale informationer ud til endnu flere unge på arbejdsmarkedet, end vi selv magter at nå i forbindelse med vores arbejde. Vi får mulighed for at give udtryk for vores værdsettelse af alle de frivillige kræfter, der bliver lagt i den 38 år gamle kampagne. Endelig er pressen en vigtig platform til at nå ud med vores tal og budskaber til politikere og andre beslutningstagere. Igen i år formår Jobpatruljen at fortsætte den positive udvikling i antallet af presseomtaler siden de to store fald i 2014 og 2015.



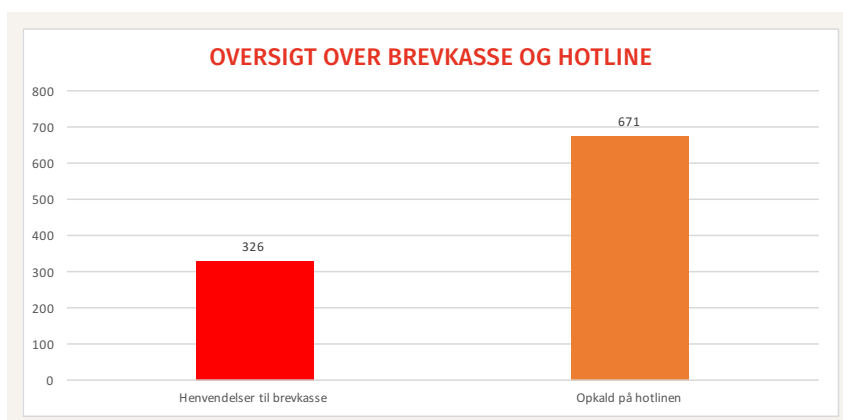
Figur 27: Udviklingen i antallet af presseomtaler fra 2009-2017.

4.2 BREVKASSE OG HOTLINE

Hele året vejleder Jobpatruljen børn og unge, forældre, arbejdsgivere og lærere via en brevkasse på www.jobpatruljen.dk og hotlinen 8024 1010. Hotlinen holder åbent mandag-torsdag kl. 10-14 og fredag kl. 10-12.

Alle kan bruge hotlinen og brevkassen, og man behøver ikke at være medlem af en fagforening.

I 2017 har hotlinen haft 671 opkald, og brevkassen har modtaget 326 beskeder (opgjort 26. september 2017).



Figur 28: Antal henvendelser og opkald til Jobpatruljen.



JOBPATRULJEN

Weidekampsgade 8
DK 0900 København C
Hotline: 8024 1010
jobpatruljen@jobpatruljen.dk



JOBPATRULJEN
FAGBEVÆGELSEN - VI GØR DIG STÆRKERE!